

**CENTRUM
OCHRONY
PRAW
CHRZEŚCIJAN**

**CENTRUM
OCHRONY
PRAW
CHRZEŚCIJAN**

copch.pl

Oto wyryłem cię na obu dłoniach

(Iz 49, 15-16)

SPIS TREŚCI

Wstęp	
1. Czym jest wolność sumienia i religii?	7
2. Jakie prawa przysługują nam w ramach wolności sumienia i wyznania?	11
3. Prawne gwarancje wolności sumienia i religii.	20
4. Czy wolność sumienia i religii podlega ograniczeniom?	25
5. Dyskryminacja religijna i chrystianofobia.	28
6. Prześladowania ze względu na wiarę.	32
7. Gdzie zwrócić się o pomoc w przypadku doświadczenia dyskryminacji?	41

Wstęp

Upowszechnianie wiedzy na temat sytuacji chrześcijan w Polsce i na świecie, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony praw chrześcijan, a także niesienie pomocy prawnej tym obywatelom, których wolność religijna nie jest respektowana – takie cele postawiło przed sobą **Centrum Ochrony Praw Chrześcijan (COPCH)**, powołane przez Fundację Lux Veritatis, realizującą Program Przeciwdziałania Przyczynom Przystępczości na lata 2019 - 2023 w ramach Funduszu Sprawiedliwości.

W COPCH oferujemy Państwu bezpłatne usługi pomocy prawnej i specjalistycznej w zakresie ochrony praw chrześcijan, świadczonej przez zespół doświadczonych prawników i psychologów.

Stworzyliśmy dla Państwa portal internetowy Centrum Ochrony Praw Chrześcijan (<https://copch.pl/>), będący platformą gromadzenia i wymiany informacji, udzielania porad eksperckich

i prawnych, a także przeprowadzania szkoleń online.

Zachęcamy także do zapoznania się z naszymi wydawnictwami informacyjno-edukacyjnymi oraz audycjami telewizyjnymi w ramach cyklu „Rozmowy niedokończone”, które emitujemy na antenie Telewizji Trwam.

Wierzymy, że dzięki szeroko zakrojonym działaniom i odzewowi społecznemu, działalność Centrum Ochrony Praw Chrześcijan będzie pomocna nie tylko w jednostkowych przypadkach łamania praw chrześcijan, ale w dłuższej perspektywie przyczyni się do pozytywnej zmiany zachowań i postaw społecznych.

W broszurze, którą mają Państwo przed sobą, przedstawiamy najważniejsze informacje o Państwa prawach jako chrześcijanach, wynikających z przysługującej Wam wolności sumienia i religii.

Centrum Ochrony Praw Chrześcijan

Czym jest **wolność** sumienia i religii?

Wolność sumienia i religii, zwana też wolnością sumienia i wyznania, stanowi jedno z fundamentalnych praw człowieka. Polega na swobodzie wyboru przekonań, światopoglądu i wyznawanej religii.

Wolność sumienia i religii jest również publicznym prawem podmiotowym, co oznacza, że przysługuje każdemu, niezależnie od przynależności państwowej czy miejsca zamieszkania i jest skuteczne wobec wszystkich.

Obejmuje ona przede wszystkim:

- prawo do wyboru, posiadania, zmiany przekonań religijnych,
- prawo do uzewnętrzniania, tj. wyznawania religii poprzez uprawianie kultu, modlitwę, udział w praktykach religijnych lub w nauczaniu,
- prawo do wychowania dzieci zgodnie ze swoim światopoglądem,
- prawo do milczenia w sprawie religii,
- wolność tworzenia zrzeszeń religijnych.

Wolność religijna w Polsce

W Polsce historia wolności religijnej sięga XVI wieku. 28 stycznia 1573 roku na Sejmie Konwokacyjnym w Warszawie uchwalono Akt konfederacji warszawskiej. Był to pierwszy dokument w Europie, gwarantujący swoim obywatelom wolność religijną. Uchwała zapewniała swobodę wyznaniową oraz pokój między różniącymi się w wierze mieszkańcami Polski i jednocześnie zabraniała prześladowania obywateli innego wyznania. Dokument podpisany ponad 400 lat temu, do dzisiaj uznawany jest za fundament usankcjonowanej prawnie wolności religijnej.

Prawo do wolności sumienia i wyznania gwarantowane jest każdemu obywatelowi. To jedna z najważniejszych zdobyczy cywilizacyjnych ludzkości, która jest warunkiem bezkonfliktowego współistnienia narodów, społeczeństw i rodzin. Naruszenie wolności religijnej jest zamachem na wolność człowieka.

Pierwszej próby pomiaru problemu wolności religijnej w Polsce podjął się Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego (ISKK), niezależny ośrodek naukowy, prowadzący badania w zakresie religijności, katolicyzmu i jego społecznych aspektów. W latach 2012 - 2014 zrealizował

pilotażowe badania w polskich parafiach katolickich. Wynikało z nich, że w tych latach księża katolicy z 12,1% parafii byli dyskryminowani, najczęściej poprzez obraźliwe komentarze (77%), a prawie 9% katolickich parafii odnotowało w tym czasie akty profanacji miejsc świętych. Natomiast 4% parafii katolickich zarejestrowało skargi osób, które zgłaszały nierówne traktowanie ze względu na wyznawaną wiarę¹.

Raport opublikowany przez ISKK w 2019 roku zawiera statystyki dotyczące przestępstw przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, jak i względem osób o odmiennej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej czy politycznej. Dane statystyczne odnoszące się bezpośrednio do liczby postępowań z zakresu naruszania wolności religijnej udostępnia Komenda Główna Policji. Dotyczą one spraw z obszaru dyskryminacji wyznaniowej (art. 194 kk), przeszkadzaniu w publicznym wykonywaniu aktu religijnego lub obrzędów żałobnych (art. 195 kk) oraz obrazy uczuć religijnych (art. 196 kk), jak i stosowania przemocy lub groźby bezprawnej wobec grupy osób lub poszczególnej osoby

z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości (art. 119 kk).

Liczba przestępstw z wyżej wymienionych artykułów w latach 2003 - 2016 wyniosła 512. Statystyki udostępnione przez policję nie zawierają informacji na temat wyznań, których dotyczą naruszenia wolności religijnej, dlatego takie badanie przeprowadził Instytut Wymiaru Sprawiedliwości. Uwzględnił 113² spraw o przestępstwo z art. 196 kk, czyli profanacji miejsc świętych i zakończonych prawomocnym wyrokiem w latach 2003 - 2016. Z raportu opublikowanego w 2017 roku wynika, że zdecydowana większość spraw, bo aż 93% dotyczyła chrześcijaństwa. Na drugim miejscu znalazł się islam – 3,5%, następnie judaizm – 2,7% oraz Świadkowie Jehowy z wynikiem 0,9% badanych spraw. 50% wszystkich przypadków to znieważenie publicznego miejsca przeznaczonego do wykonywania obrzędów religijnych poprzez niestosowne zachowanie bądź zamieszczanie obraźliwych treści na budynku. 42% przypadków stanowi obraza przedmiotu czci religijnej, w tym uszkodzenia oraz znieważenia symboli religijnych. Pozostałe 5% i 3% to odpo-

¹ „Wolność religijna w Polsce. Raport statystyczny”. Warszawa 2019
Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC im. ks. Witolda Zdaniewicza,
Fundacja Obserwatorium Społeczne,
Stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie

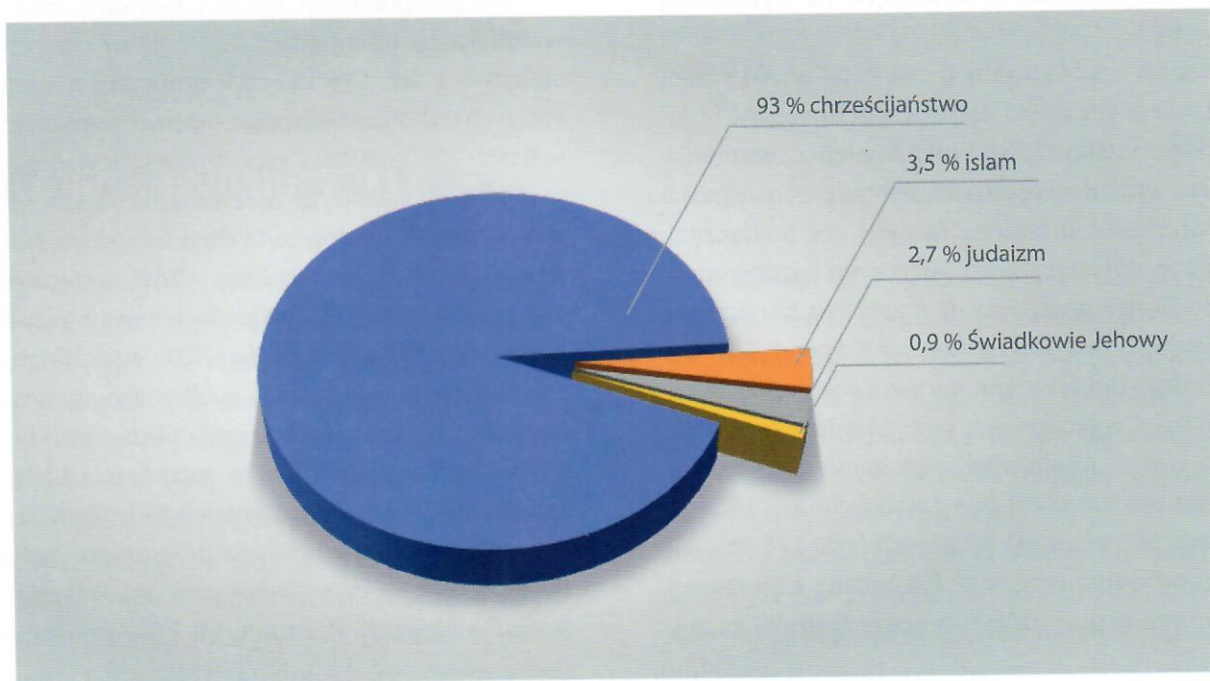
² Ochrona uczuć religijnych a wolność wypowiedzi, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2017

wiednio: umieszczanie w środkach publicznego przekazu publikacji bądź portalach społecznościowych treści obrażających uczucia religijne oraz

umieszczanie obraźliwych napisów w miejscach publicznych, w tym obraza postaci ważnych dla poszczególnych wyznań.

Przestępstwa dotyczące profanacji miejsc świętych w latach 2003 - 2016

na podstawie badań Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości

Centrum Ochrony Praw Chrześcijan

Jakie **prawa** przysługują nam w ramach wolności sumienia i wyznania?

Prawo do wyboru, posiadania, zmiany przekonań

Każdy obywatel ma prawo do posiadania własnego światopoglądu i przekonań religijnych w ramach wolności sumienia i wyznania – jest to element wewnętrznej sfery wolności każdego człowieka, która nie podlega zewnętrznej ingerencji i kontroli ze strony władzy ani innych jednostek.

W praktyce oznacza to, że nikt nie może zabronić nam wyznawania wybranej religii, ani narzucić swojego wyznania. Mamy również możliwość swobodnego wyboru i zmiany przekonań religijnych, a także nieutożsamiania się z żadną religią.

Naruszenia prawa do posiadania przekonań - świat

Przykładem ingerencji państwa w wiarę wyznawaną przez obywateli jest Rosja. Na początku obecnego wieku Duma - z inicjatywy Władimira Żyrinowskiego i rosyjskiej Cerkwi - zwróciła się do Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rosji w sprawie podjęcia zdecydowanych działań w celu „powstrzymania ekspansji katolicyzmu w Rosji i innych

państwach prawosławnych”. Posunięcia rosyjskich władz dotknęły także polskich obywateli. Ofiarami tych regulacji są polscy duchowni – misjonarze w krajach za wschodnią granicą Polski, którym odmawia się prawa do przekroczenia granicy z powodu posądzania o prozelityzm, czyli nawracanie innych na swoją wiarę.

Naruszenia prawa do posiadania przekonań - Polska

W Polsce przykładem łamania prawa do posiadania światopoglądu i przekonań religijnych jest

sprawa pracownika sieci IKEA, który w 2019 roku został zwolniony z pracy z powodu wyrażania

swoich poglądów. Sprzeciwił się on udziałowi w akcji swojego pracodawcy propagującej ideologię LGBT. Argumentował swoje stanowisko, powołując się na wyznawaną wiarę i cytując przy tym fragmenty Starego i Nowego Testamentu. Po stronie pracownika opowiedziało się Ministerstwo Sprawiedliwości. W wydanym oświadczeniu wiceminister resortu, Marcin Romanowski powołał się na polskie prawo – Konstytucję RP oraz Kodeks karny, które stanowią, że nikt nie może być zmuszany do wspierania działań, które uznaje za sprzeczne ze swoim sumieniem czy wyznawaną religią. Zaznaczył, że zagraniczne koncerny zobowiązane są do przestrzegania polskiego prawa. *„Zwolnienie pracownika ze względu na wyznawaną religię czy światopogląd jest w Polsce działaniem bezprawnym”* – napisał wiceminister.

Z kolei zwolniony pracownik tłumaczył, że jego wpis w intranecie był reakcją na indoktrynację, której był od lat poddawany w miejscu pracy.

„Narzucany pracownikom IKEA stosunek do postulatów ruchu LGBT radykalnie różni się od nauczania Kościoła katolickiego wyływającego z Pisma Świętego. Jako katolik nie mogę uczestniczyć w propagowaniu ideologii sprzecznej z moją wiarą ani akceptować sytuacji, w której pracodawca zmusza mnie do zmiany mojego światopoglądu” – pisał w oświadczeniu.

Po prawie roku od zaistniałej sytuacji, w maju 2020 roku prokuratura postawiła kierownicze ds. zarządzania zasobami ludzkimi w sieci handlowej IKEA, która zwolniła pracownika, zarzut ograniczania praw pracowniczych ze względu na wyznanie, gdyż wpis pracownika z podaniem cytatów nie był atakiem na określoną osobę spośród współpracowników, a odpowiedzią na wcześniejsze działania pracodawcy. W lipcu 2020 roku sprawa trafiła do Sądu Rejonowego Kraków Nowa Huta i oczekuje na rozstrzygnięcie.

Prawo do uzewnętrzniania przekonań

Wszyscy mamy prawo do wyznawania swoich przekonań. Oznacza to, że ludzie wierzący mogą swobodnie uprawiać kult, posiadać świątynie,

używać symboli religijnych, modlić się, uczestniczyć w praktykach religijnych, w nauczaniu, a także korzystać z pomocy religijnej.

Naruszenia prawa do uzewnętrzniania przekonań

Na świecie regularnie nagłaśniane są przypadki dyskryminacji pracowników przez pracodawcę z powodu noszenia symboli religijnych. Głośna sprawa dotyczyła Nadii Eweidy, pracownicy brytyjskich linii lotniczych na lotnisku Heathrow, której w 2007 roku zakazano noszenia w pracy łańcuszka z krzyżykiem. Walka toczyła się przez kilka lat. I choć początkowo Eweida przegrywała sprawy we wszystkich instancjach, to w efekcie British Airways musiały zweryfikować swoje przepisy dotyczące służbowych ubiorów i dopuścić noszenie symboli religijnych przez pracowników.

W styczniu 2013 roku w sprawie wypowiedział się Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu, który zakaz noszenia krzyżyka na szyi ocenił jako naruszenie zasady wolności wyznania i zasądził odszkodowanie dla Nadii Eweidy w wysokości 2000 euro. Trybunał uznał, że zwolnienie pracownicy British Airways z pracy było naruszeniem paragrafów artykułów 9 i 14 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka zakazujących dyskryminacji z powodu przekonań religijnych i gwarantujących wolność myśli i sumienia. W orzeczeniu Trybunał napisał: „*Krzyżyk Nadii Eweidy był*

dyskretny i nie mógł niczego ujmować jej profesjonalnemu wyglądowi. Ponadto nie udowodniono, że noszenie innych dozwolonych regulaminem British Airways oznak przynależności religijnej, takich jak turbany czy hidżaby, wpłynęło negatywnie na wizerunek firmy. Manifestowanie religii jest podstawowym prawem nie tylko dlatego, że demokratyczne społeczeństwo musi tolerować i wspierać pluralizm, ale także dlatego, że człowiek, który uczynił religię centralną wartością życia musi mieć możliwość przekazywania tej wiary innym”.

Jednak w podobnej sprawie – Shirley Chaplin, pielęgniarki, której także zabroniono noszenia krzyżyka na łańcuszku – Trybunał Spraw Człowieka w Strasburgu wypowiedział się odmiennie, oceniając, że w przypadku pracy pielęgniarki, nad wolnością wyznania nadrzędne są przepisy dotyczące ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pacjentów. Uzasadnieniem takiej decyzji było stwierdzenie, że w czasie czynności pielęgniarskich starszych osób przy nieostrożnych ruchach pacjenci mogliby zawadzić o łańcuszek i się skaleczyć. Sędziowie Trybunału w przypadku tego typu pracy zarekomendowali noszenie łańcuszka z krzyżykiem pod ubraniem.

Prawo do wychowania dzieci zgodnie ze swoim światopoglądem

Konstytucja zapewnia wolność sumienia i wyznania wszystkim obywatelom, niezależnie od wieku. W kształtowaniu światopoglądu dzieci udział biorą przede wszystkim rodzice, którzy mają pełne prawo do budowania ich postaw moralnych i etycznych oraz do nauczania podopiecznych religii zgodnie z własnymi przekonaniami.

Proces wychowawczy powinien uwzględniać stopień dojrzałości dziecka. Zgodnie z prawem dziecko w wieku 13 lat nabywa tak zwaną ograniczoną zdolność do czynności prawnych, co oznacza, że bez zgody rodzica (przedstawiciela) może zawierać umowy w prostych, bieżących sprawach życia codziennego, jak np. dokonywanie drobnych zakupów oraz rozporządzanie swoim zarobkiem.

Jednak kwestia dojrzałości pojedynczego dziecka, związana bezpośrednio z kształtowaniem jego światopoglądu, jest sprawą indywidualną. Wraz z upływem czasu stopień dojrzałości dziecka rośnie, budzi się jego świadomość, a także umacnia osobiste prawo do wolności sumienia i wyznania oraz przekonań. W przypadku dzieci 13-letnich i starszych, rodzice w miarę możliwości powinni współdecydować

razem ze swoim potomstwem w sprawach dla niego istotnych. Natomiast przed osiągnięciem tego wieku współuczestnictwo w decyzjach zależy od stopnia rozwoju dziecka i rodzaju sprawy.

Państwo zapewnia możliwość wychowania dziecka w duchu religijnym między innymi poprzez realizację prawa do nauczania religii w szkole. Na mocy art. 53 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, kościoły i związki wyznaniowe o uregulowanej sytuacji prawnej mają prawo do nauczania religii w szkole, o ile nie odbywa się ona z naruszeniem wolności sumienia i religii innych osób.

Zgodnie z artykułem 12 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, uznając prawo rodziców do wychowania dzieci w duchu religii katolickiej oraz zasadę tolerancji, państwo gwarantuje, że szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe oraz przedszkola organizują zgodnie z wolą zainteresowanych naukę religii katolickiej w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych. Na mocy art. 14 Konkordatu, Kościół Katolicki ma prawo zakładać i prowadzić placówki oświatowe i wychowawcze, w tym przedszkola oraz szkoły.

Nauka religii w polskich szkołach

Religię do szkół wprowadzono w Polsce na mocy instrukcji Ministerstwa Edukacji Narodowej z 30 sierpnia 1990 roku. Obecnie prawo organizacji zajęć katechetycznych w placówkach szkolnych gwarantowane jest przepisem art. 53 ust. 4 Konstytucji, który stanowi, że religia kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej może być przedmiotem nauczania w szkole, przy czym nie może być naruszona wolność sumienia i religii innych osób.

Program nauczania religii oraz podręczniki opracowuje władza kościelna i przekazuje ich zawartość do wiadomości władzy państwowej. Treści nauczania i wychowania religijnego podlegają zatem przepisom i zarządzeniom kościelnym, a w innych sprawach przepisom państwowym.

Religia - tak jak etyka, wychowanie do życia w rodzinie, języki mniejszościowe czy etniczne - należy w polskiej szkole do grupy przedmiotów fakultatywnych. Jednak w momencie złożenia przez rodzica lub pełnoletniego ucznia deklaracji uczestnictwa, przedmiot staje się obowiązkowy. Tygodniowy wymiar nauczania to 2 godziny zajęć w szkole lub przedszkolu. W szkole lekcja trwa 45 minut, w przedszkolu długość zajęć zależy od

wieku dzieci. Dla 3 - 4-latków trwają 15 minut, a dla 5 - 6-latków - 30 minut.

Pieczę nad religią w szkołach położonych na terenie parafii sprawuje proboszcz, który rekomenduje biskupowi kwalifikowanych katechetów do pracy w placówkach - mogą to być kapłani, siostry zakonne lub osoby świeckie. Kandydat na nauczyciela religii musi mieć ukończone studia teologiczne, a także przygotowanie pedagogiczne. Diecezje mają ponadto często specjalne regulacje dotyczące uprawnień i obowiązków katechetów - statuty katechety świeckiego.

Katecheci podlegają podwójnej kontroli. Nadzór nad nimi pod względem treści nauczania, metodyki pracy, zgodności z programem i organizacji lekcji pełnią wizytatorzy kościelni z kurii diecezjalnej oraz wizytatorzy z kuratorium oświaty (te drugie kontrole ograniczają się tylko do metodyki nauczania i zgodności z programem). Katechetę obowiązuje zatem prawo świeckie (Kodeks Pracy i Karta Nauczyciela), ale nauczyciel religii podlega także biskupowi, który może cofnąć takiemu nauczycielowi misję kanoniczną do nauczania religii, jeśli uczyłby on niezgodnie z doktryną Kościoła lub jego życie moralne nie byłoby spójne z zasadami głoszonymi przez Kościół, na przykład

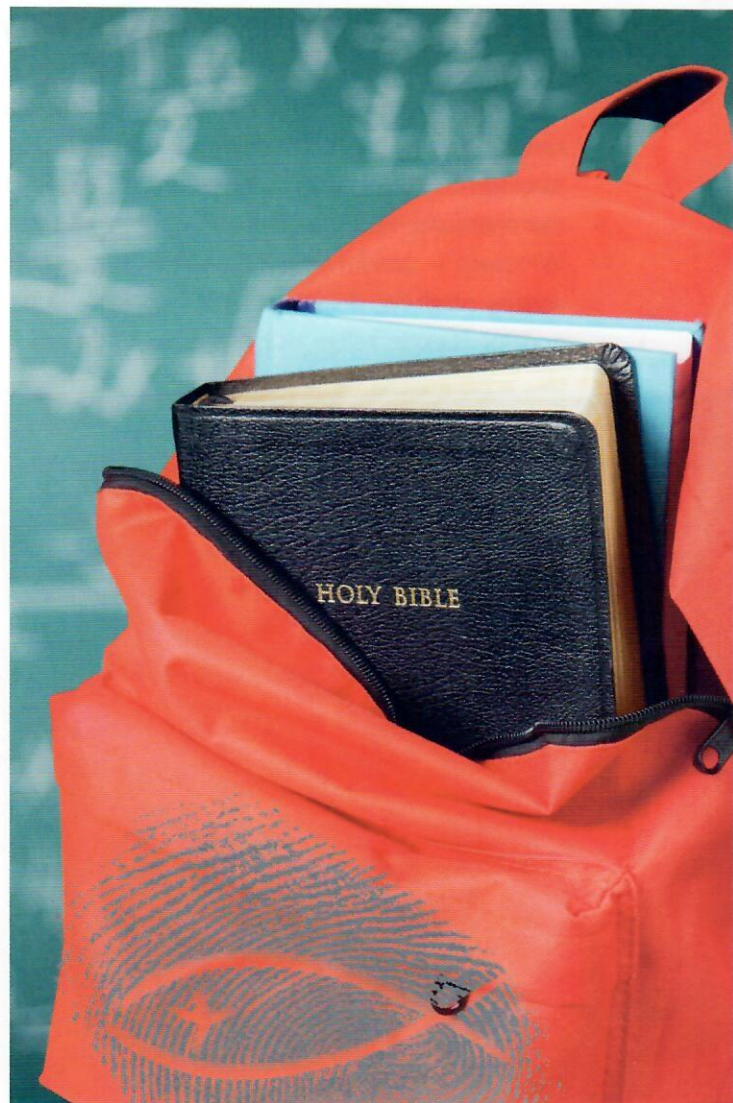

gdyby się rozwiódł, następnie żył w związku niesakramentalnym.

Z dostępnych danych Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski wynika, że w roku szkolnym 2017/18 religii w polskich szkołach uczyło łącznie 31 353 katechetów, w tym 18 349 świeckich, 9 753 księży diecezjalnych, 2 228 sióstr zakonnych, 1 006 zakonników oraz 17 diakonów i alumnów. Z kolei Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego podaje, że w roku szkolnym 2019/20 na lekcje religii w Polsce uczęszczało ogółem 87,6% uczniów. Rok wcześniej było to 88%, w tym 94,2% uczniów szkół podstawowych i nieco ponad 80% uczniów szkół ponadpodstawowych.

Nauka religii na świecie

Polska nie jest wyjątkiem w Europie w zakresie nauczania religii w szkołach publicznych. Edukacja religijna w wielu krajach trwa nieprzerwanie od ponad 200 lat. System prawny Austrii zakłada, iż nauczanie religii w szkole jest korzystne dla społeczeństwa, ponieważ kultura austriacka i europejska jest oparta przede wszystkim na chrześcijaństwie. Nauka religii w tym kraju jest obowiązkowa, a w szkołach szkolnych jest obowiązek wieszania krzyża.

W Niemczech religia może być przedmiotem zdawanym na maturze. Obowiązek organizowania katechezy mają także szkoły w Hiszpanii, motywując to przekazywaniem dziedzictwa kulturowego, a uczestnictwo w nich dzieci i młodzieży, jak w Polsce, ma charakter fakultatywny. Podobnie jest we Włoszech – uczniowie podstawówek mają dwie godziny religii tygodniowo, a szkół średnich – jedną godzinę. Lekcje religii odbywają się także m.in.

w szkołach belgijskich, irlandzkich, chorwackich, słowackich, czeskich, litewskich, rumuńskich, serbskich, greckich.

Są też kraje, gdzie lekcje religii mają charakter ponadwyznaniowy. Ich zadaniem jest przekaz wiedzy o największych światowych religiach. Tak dzieje się m.in. w Danii, Norwegii, Anglii, Walii, Szkocji, Islandii, Portugalii. Poza szkołą, w salkach parafialnych, religii uczą się dzieci we Francji, Słowenii i na Białorusi.

Prawo do milczenia w sprawie religii

Wszyscy obywatele mają prawo do tego, aby nie ujawniać swojego światopoglądu, wyznania oraz przekonań religijnych. Jest to osobiste prawo człowieka i obywatela, rodzące obowiązek poszanowania go zarówno przez inne jednostki, jak i państwo. Prawo

to ma na celu głównie ochronę przed dyskryminacją ze względu na przekonania religijne lub wyznawany światopogląd. Z tego względu niedopuszczalne jest na przykład pytanie o wyznawaną religię przy załatwianiu spraw urzędowych.

Wolność tworzenia zrzeżeń religijnych

Wspólnoty wyznaniowe w Polsce mają równoprawny status i zapewnioną autonomię, co oznacza przede wszystkim samodzielność w organizowaniu funkcjonowania, wolność w tworzeniu prawa wewnętrznego oraz możliwość publicznego sprawowania kultu, nauczania religii w szkołach, udzielania posługi religijnej i prowadzenia działalności

oświatowo-wychowawczej.

W związku z tym, że religia katolicka jest wyznawana przez większość polskiego społeczeństwa i mając na uwadze doniosły wkład Kościoła w rozwój osoby ludzkiej i umacnianie moralności, a także kierując się powszechnymi zasadami prawa międzynarodowego, łącznie z normami dotyczącymi poszanowania praw

człowieka i podstawowych swobód oraz wyeliminowania wszelkich form nietolerancji i dyskryminacji z powodów religijnych, w 1993 roku Stolica Apostolska i Rzeczpospolita Polska podpisały Konkordat. Ma on zapewnić trwałą i harmonijną regulację wzajemnych stosunków. Konkordat wszedł w życie w 1998 roku.

W Polsce funkcjonuje 15 kościołów działających na podstawie odrębnych ustaw, uchwalonych na podstawie porozumień zawartych pomiędzy przedstawicielami wspólnot religijnych a Radą Ministrów. Około 170 kościołów i związków wyznaniowych wpisanych jest do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych, prowadzonego przez MSWiA.

Męski Różaniec Toruń 07.13.2020
<https://wksim.edu.pl/w-toruniu-odbyl-sie-meski-rozaniec/>

Centrum Ochrony Praw Chrześcijan

Prawne gwarancje wolności sumienia i religii

Wolność sumienia i wyznania gwarantują liczne akty prawa międzynarodowego, wśród których fundamentalne znaczenie mają:

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Najważniejszy dokument dotyczący praw człowieka, uchwalony 10 grudnia 1948 roku przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych, przyjęty przez społeczność międzynarodową po drugiej wojnie światowej. Ma charakter powszechnie obowiązującego prawa zwyczajowego.

Artykuł 18 Deklaracji stanowi, że „każdy czło-

wiek ma prawo wolności myśli, sumienia i wyznania; prawo to obejmuje swobodę zmiany wyznania lub wiary oraz swobodę głoszenia swego wyznania lub wiary bądź indywidualnie, bądź wspólnie z innymi ludźmi, publicznie i prywatnie, poprzez nauczanie, praktykowanie, uprawianie kultu i przestrzeganie obyczajów.”

Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych

Dokument stanowiący uzupełnienie Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka o postanowienia dotyczące prawa człowieka w sferze politycznej i narodowościowej. Dokument zaakceptowany został przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1966

roku, wszedł w życie w 1976 roku, równocześnie z Międzynarodowym Paktem Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych. W Polsce obowiązuje od 1977 r.

Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

Umowa międzynarodowa, przyjęta przez 12 państw członkowskich Rady Europy w 1950 roku, weszła w życie 8 września 1953 roku.

Powyższe akty prawa międzynarodowego gwarantują każdemu prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania. Obejmują wolność zmiany wyznania lub przekonań oraz wolność uzewnętrzniania indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, swego wyznania lub przekonań, poprzez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i czynności rytualne. Wolność uzewnętrzniania wyznania lub przekonań może

WPolsce obecna od 1993 roku. Konwencja obowiązuje w 47 państwach członkowskich Rady Europy.

podlegać jedynie ograniczeniom wprowadzonym ustawami, jeżeli jest to konieczne z uwagi na interesy bezpieczeństwa publicznego, ochronę porządku publicznego, zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób. W celu zapewnienia obywatelom gwarancji przestrzegania praw człowieka, Europejska Konwencja utworzyła Europejski Trybunał Praw Człowieka.

Europejski Trybunał Praw Człowieka

Międzynarodowy sąd orzekający w sprawie skarg o naruszenie praw i wolności zawartych w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz jej Protokołach dodatkowych. Trybunał został utworzony w 1959 roku, a jego siedziba mieści się w Strasburgu. Jest organem Rady Europy, składa się z 47 sędziów – po

jednym z każdego państwa strony Konwencji. Sąd rozpatruje skargi obywateli wszystkich państw członkowskich Rady Europy. Skargę do Trybunału może wnieść każda osoba, organizacja pozarządowa lub grupa jednostek, która uważa się za ofiarę naruszenia przez państwo praw zawartych w Konwencji lub jej Protokołach.

Poza wyżej wymienionymi aktami prawa międzynarodowego, na straży wolności sumienia i wyznania w Polsce stoi przede wszystkim

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z 1997 roku - ustawa zasadnicza, mająca najwyższą moc prawną i będąca podstawą innych przepisów prawa.

Zgodnie z art. 25 władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym.

Artykuł 53 Konstytucji stanowi:

1. Każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii.
2. Wolność sumienia i wyznania obejmuje swobodę wyboru religii lub przekonań oraz wyrażania ich indywidualnie i zbiorowo, prywatnie i publicznie.
3. Obywatele wierzący wszystkich wyznań oraz niewierzący mają równe prawa w życiu pań-

stwowym, politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturalnym.

4. Religia kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej może być przedmiotem nauczania w szkole, przy czym nie może być naruszona wolność sumienia i religii innych osób.

5. Wolność uzewnętrzniania religii może być ograniczona jedynie w drodze ustawy i tylko wtedy, gdy jest to konieczne do ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego, zdrowia, moralności lub wolności i praw innych osób.

6. Nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych.

7. Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania.

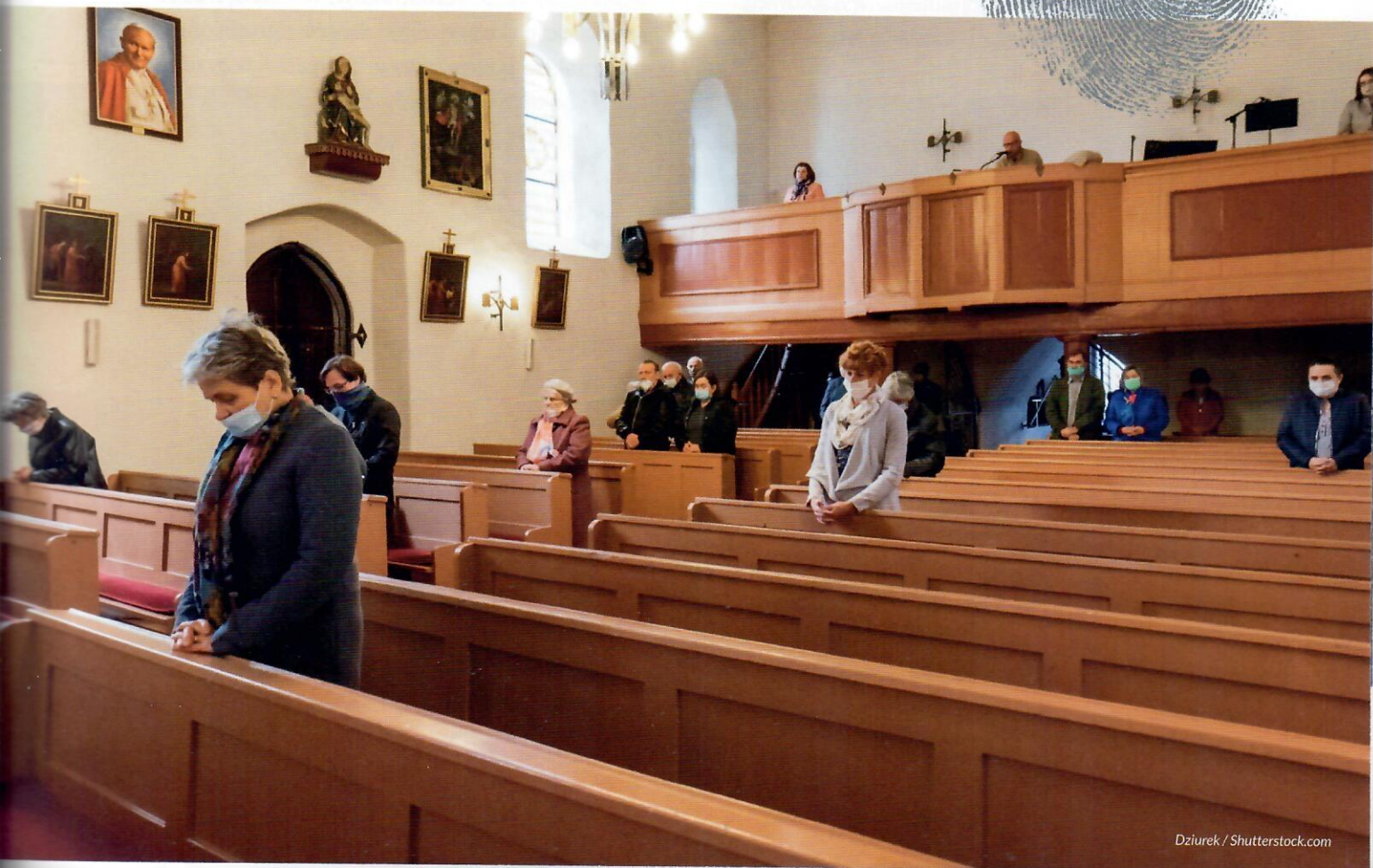
Zasada wolności sumienia i wyznania (religii) szczegółowo uregulowana jest w **USTAWIE OGWARANCJACH WOLNOŚCI SUMIENIA I WYZNANIA** z 1989 roku. Akt został przyjęty jeszcze przez Sejm PRL, ale utrzymano go w mocy pod rządami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku i - z uwzględnieniem późniejszych zmian - obowiązuje do dziś.

Wolność sumienia i wyznania jest chroniona przez państwo również poprzez wprowadzone odpowiednie regulacje w **KODEKSIE KARNYM** z 1997 roku, ustalającym odpowiedzialność karną za czyny zabronione na tle religijnym, w tym przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania, porządkowi publicznemu, a także pokojowi i ludzkości.

Centrum Ochrony Praw Chrześcijan

Czy wolność sumienia i religii podlega ograniczeniom?

Prawa wolności sumienia i religii nie mają charakteru bezwzględnych. Zgodnie z Konstytucją RP, mogą podlegać ograniczeniom poprzez wprowadzenie ustaw, ale tylko w celu ochrony bezpieczeństwa demokratycznego państwa, porządku publicznego, zdrowia, moralności publicznej, wolności i praw innych osób. Nie można ograniczyć wolności sumienia i wyznania z powodu wprowadzenia stanu wojennego, wyjątkowego oraz klęski żywiołowej – zasada ta jest zapisana w art. 233 Konstytucji.

Ograniczenia wolności sumienia i wyznania mogą dotyczyć jedynie sfery zewnętrznej, co oznacza przykładowo możliwość wprowadzenia ograniczeń w zakresie budowy świątyń, nadzoru nad zgromadzeniami o charakterze religijnym w miejscach publicznych, odprawiania obrzędów religijnych zagrażających zdrowiu lub moralności publicznej.

Z ograniczeniami wolności religijnej mieliśmy do czynienia w czasie pandemii COVID-19, kiedy pojawiały się kolejne restrykcje dotyczące coraz mniejszej liczby wiernych w świątyniach. Minister Zdrowia wydał rozporządzenie z dn. 13 marca 2020 roku, które następnie podtrzymał rozporządzeniem z dn. 20 marca 2020 roku, w sprawie ogłoszenia na obszarze RP stanu epidemicznego,

zgodnie z którym ograniczono sprawowanie kultu religijnego w miejscach publicznych, w tym w budynkach i innych obiektach kultu religijnego poprzez wprowadzenie limitu 50 uczestników – wliczając w to osoby sprawujące kult religijny. Rozporządzeniem z dn. 24 marca 2020 roku Minister Zdrowia jeszcze drastyczniej ograniczył możliwość uczestnictwa w kulcie religijnym do maksymalnie 5 uczestników, nie licząc osób sprawujących kult religijny lub osób zatrudnionych przez zakład pogrzebowy w przypadku pogrzebu. Regulacje te uniemożliwiły wiernym uczestnictwo w liturgiach Wielkiego Tygodnia. Niektórzy biskupi na terenie swoich diecezji wprowadzili całkowity zakaz osobistego udziału wiernych w celebracjach, ograniczając udział wiernych do transmisji internetowych. W Niedzielę Palmową, w niektórych kościołach, gdzie postępuje wielu kapłanów, celebrowanych było równoległe kilkanaście Eucharystii, by umożliwić jak największej liczbie wiernych udział w niedzielnej Mszy św. Obostrzenia z dn. 24 marca 2020 roku zostały podtrzymane 31 marca 2020 roku i obowiązywały do 20 kwietnia 2020 roku.

Analizując rządowe przepisy, prawnicy³ podkreślili, że w demokratycznym państwie prawnym każda ingerencja w prawa i wolności człowieka musi być

³ „Analiza wprowadzonych w związku z przeciwdziałaniem epidemii koronawirusa ograniczeń wolności religii i swobody przemieszczania się w świetle standardów Konstytucji RP i prawa międzynarodowego”, aut. Jerzy Kwaśniewski, dr Tymoteusz Zych, dr Marcin Olszówka, Konrad Dyda, Ordo Iuris.

odpowiednio umotywowana racjami wynikającymi z przepisów prawa, np. koniecznością zapewnienia ochrony zdrowia, a jednocześnie pozostawać w odpowiedniej proporcji do zakładanego celu wprowadzanych restrykcji. W Polsce ustawodawca postanowił, że tego rodzaju ograniczenia mogą być wprowadzone jedynie w ściśle określonych celach oraz na mocy ustawy. Każde ograniczenie musi być zgodne z zasadą proporcjonalności, przewidziane w usta-

wie, wprowadzone w celu poszanowania jednej z wartości wymienionych w Konstytucji RP oraz przydatne, konieczne i adekwatne. **Prawnicy podkreślają, że ograniczenia w dopuszczalnej liczbie uczestników kultu religijnego budzą wątpliwości w kontekście proporcjonalności, gdyż idą dalej niż te obostrzenia, które odnoszą się do innych obszarów życia, jak funkcjonowanie komunikacji miejskiej czy handlu i nie zostały one wprowadzone na mocy ustawy.**

https://www.youtube.com/watch?v=jolUN_eJZng
Urbi Et Orbi - Rozważanie Ojca Świętego Franciszka - 27.03.2020r.

Centrum Ochrony Praw Chrześcijan

dyskryminacja religijna **chryścianofobia**

Dyskryminacja jest zjawiskiem polegającym na niesprawiedliwym i nieobiektywnym różnicowaniu ludzi, bądź wykluczeniu społecznym jednostek lub grup społecznych ze względu na ich osobistą cechę, np. płeć, wiek, niepełnosprawność, narodowość, pochodzenie etniczne, rasę, światopogląd, wyznawaną religię. Poprzez dyskryminujące zachowanie rozumiemy najczęściej postawę, w wyniku której dana osoba zostaje potraktowana w sposób odmienny (z reguły niekorzystny, krzywdzący) niż inni w porównywalnej sytuacji. Przyczynami dyskryminacji są zazwyczaj uprzedzenia, utarte negatywne schematy, wynikające najczęściej z braku edukacji i wrażliwości społecznej oraz lęku przed nieznanym, nowym i obcym.

Dyskryminacja ze względu na religię lub wyznanie ma miejsce, kiedy dana osoba z powodu swojej religii lub wyznania traktowana jest gorzej niż inna osoba w podobnej sytuacji (dyskryminacja bezpośrednia) lub gdy pozornie neutralny przepis, kryterium lub praktyka mogą stawiać szczególnie niekorzystnej sytuacji osoby danej religii czy wyznania w porównaniu do innych osób (dyskryminacja pośrednia). Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy taki przepis, kryterium lub praktyka są obiektywnie uzasadnione słusznym celem, a środki mające służyć osiągnięciu tego celu są odpowiednie i ko-

nieczne. Z dyskryminacją ze względu na religię lub wyznanie mamy do czynienia również w przypadku niepożądanego zachowania związanego z religią lub wyznaniem, a jego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby i stworzenie onieśmiałej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery⁴.

Irracjonalny lęk i nienawiść odczuwane w odniesieniu do chrześcijaństwa i chrześcijan, które przejawiają się manifestowaniem uprzedzeń wobec wyznawców Chrystusa określa się mianem chryścianofobii albo antychryścianizmu⁵.

W odpowiedzi na pojawiającą się na świecie wrogość względem wyznawców Chrystusa, międzynarodowa organizacja Open Doors działająca na rzecz praw chrześcijan, od 28 lat publikuje raporty szacunkowe dotyczące ich prześladowań. Dane⁶ opublikowane w 2020 roku zawarte w Światowym Indeksie Prześladowań obejmują obecnie 50 krajów, w których łącznie żyje około 5 miliardów ludzi, z czego 650 milionów chrześcijan (13% populacji). Spośród nich, 260 milionów wiernych jest narażonych na szczególnie silne prześladowania. Open Doors podkreśla, że na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat prześladowania przybrały na sile.

Chrześcijanie prześladowani są zarówno w kra-

⁴ rpo.gov.pl, „Czym jest dyskryminacja”

⁵ „Przestępstwa z nienawiści. Studium prawnokarne i kryminologiczne”, aut. dr Maciej Duda, Olsztyn 2016

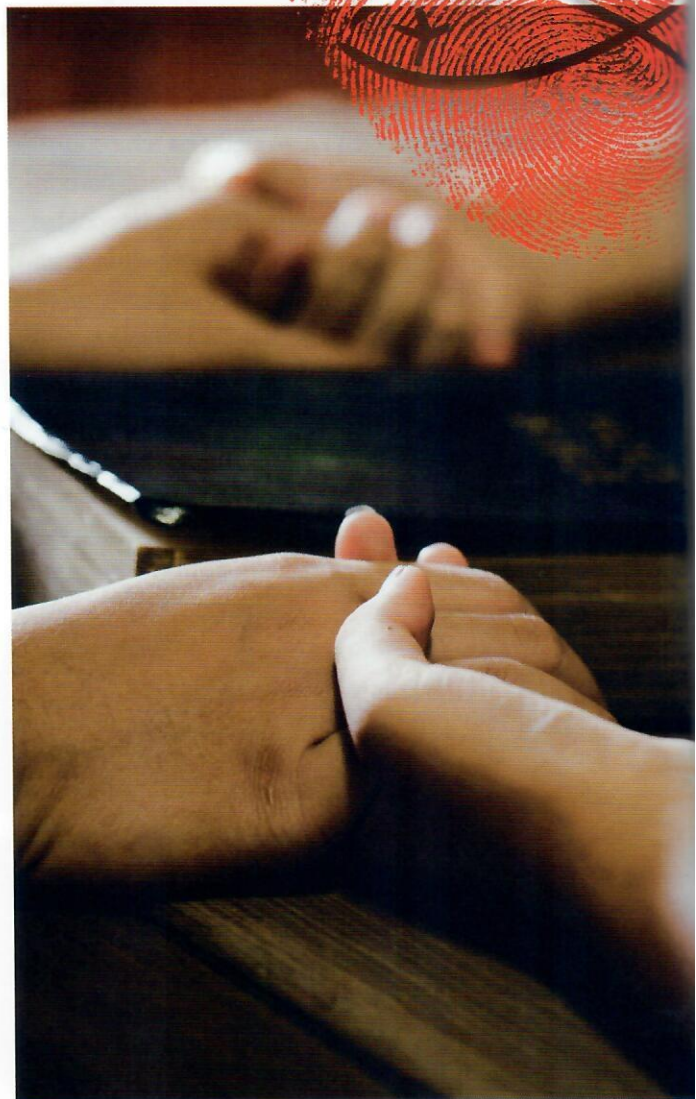
⁶ Open Doors, Światowy Indeks Prześladowań, podsumowanie na rok 2020

jach, w których ilość wyznawców Chrystusa jest marginalna (Jemen, Somalia), jak i w krajach, w których liczeni są w dziesiątkach milionów (Chiny, Nigeria), ale także w krajach, w których religia chrześcijańska jest dominująca (Etiopia, Rosja)⁷.

Niepokojący jest trend dyskryminowania wartości chrześcijańskich, który pojawił się w Europie. Raport OBWE⁸ opublikowany w 2018 roku wskazał na wzrastającą tendencję dyskryminacji chrześcijan o niemal 20% w porównaniu z rokiem 2017, w którym było 485 przypadków przestępstw z nienawiści, a w 2018 - 592 zdarzenia. Zdecydowana większość z nich - 447 spraw - to przypadki wandalizmu, niszczenia mienia i obiektów kultu. Doszło też do 100 aktów przemocy fizycznej i 37 gróźb karalnych.

Jak informuje Papieskie Stowarzyszenie Pomocy Kościołowi w Potrzebie, ataki na obiekty kultu chrześcijańskiego to przede wszystkim kradzieże z włamaniem do kościołów, profanacja i niszczenie krzyży, dewastowanie pomników o charakterze sakralnym, cmentarzy, przeszkadzanie w aktach religijnych bądź znieważanie księży lub wiernych. Średnio w 2019 roku dokonywano około 5 takich czynów dziennie. Według amerykańskiego Instytutu Gatestone⁹, najwięcej ataków w 2019 roku odnotowano we Francji i w Niemczech, ale dochodziło do nich także w Belgii, Wielkiej Brytanii,

⁷ Open Doors, Światowy Indeks Prześladowań, podsumowanie na rok 2020

⁸ ordoiuiris.pl, „Chrześcijaństwo w Europie coraz częściej ofiarą przestępstw ze względu na wiarę – raport OBWE”, 19.11.2019

Danii, Irlandii, we Włoszech oraz w Hiszpanii. Tylko w samej Francji w 2019 roku doszło do 230 ataków na instytucje chrześcijańskie.

Z dyskryminacją religijną można spotkać się również w życiu zawodowym. Do najczęstszych naruszeń należy zaliczyć m.in. ograniczenia możliwości doskonalenia zawodowego (np. poprzez organizowanie szkoleń w dni będące świętem religijnym danego wyznania), utrudnienia realizacji prawa do obchodzenia świąt zgodnie z kalendarzem

religijnym (traktowanie wniosku pracownika za niewiążący, w skrajnych przypadkach kierowanie groźbą utraty pracy wraz skorzystania z dnia wolnego), brak możliwości udzielenia przerwy na modlitwę. Podobny problem dyskryminacji może mieć miejsce w przypadku organizowania spotkań służbowych w dni przypadające na święta religii mniejszościowych, zwłaszcza jeśli nieobecność miałaby wpływ na ocenę pracownika pod kątem ewentualnego awansu¹⁰.

Obrażanie uczuć religijnych

Motywowane nienawiścią do chrześcijan są przestępstwa obrazy uczuć religijnych. "Kto obraża uczucia religijne innych osób, znieważając publicznie przedmiot czci religijnej lub miejsce przeznaczone do publicznego wykonywania obrzędów religijnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2" – stanowi artykuł 196 Kodeksu Karnego. Jednym z przejawów obrazy katolików są profanacje świątyń i symboli religijnych. W lutym 2020 roku Prokuratura Rejonowa Warszawa

Śródmieście-Północ skierowała akt oskarżenia przeciwko Dominice K. Kobieta w lipcu 2019 r. zaprezentowała w Internecie figurkę Matki Boskiej wykonaną w sposób przypominający żeński narząd płciowy. Wizerunek Maryi został także znieważony poprzez określenie przedmiotu wulgarną nazwą. Autorka skandalicznej figurki zamierzała sprzedać ją, a pieniędzmi zasilić konto jednej z organizacji ruchu LGBT. Została oskarżona o przestępstwo opisane w art. 196kk.

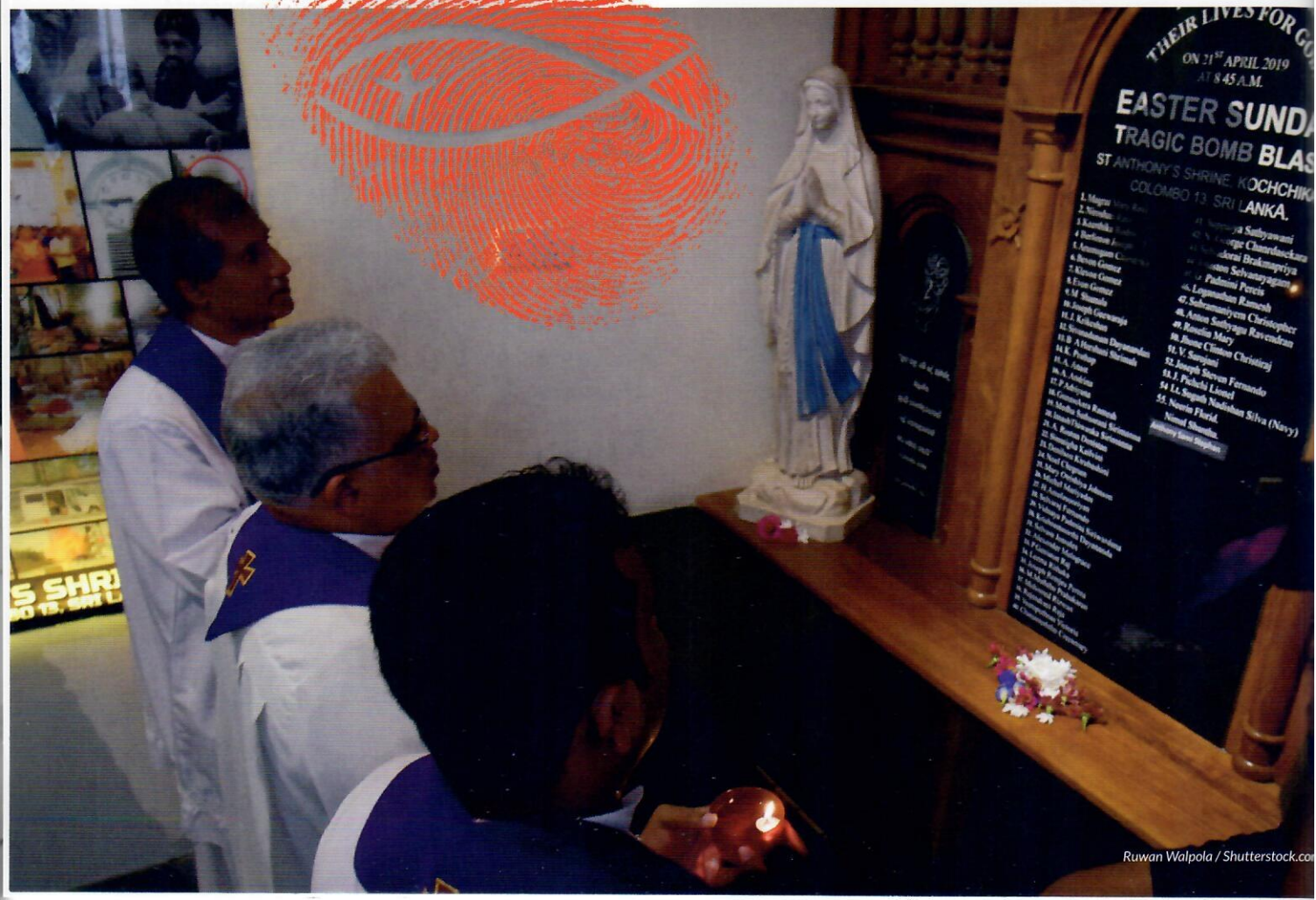
⁹ pkwp.org

¹⁰ infor.pl, „Dyskryminacja wyznaniowa w miejscu pracy – zalecenia RPO”

Centrum Ochrony Praw Chrześcijan

Prześladowania ze względu na wiarę

Forma dyskryminacji wymierzona przeciwko osobom o innych poglądach i innej wierze. Tego typu zachowania monitorują m.in. międzynarodowa organizacja Open Doors, która co roku publikuje ranking 50 krajów, w których chrze-

ścianie doświadczają największych prześladowań oraz Stowarzyszenie Pomocy Kościołowi w Potrzebie. Z ostatnich raportów¹¹ obu organizacji wynika, że chrześcijaństwo jest najbardziej prześladowaną religią na świecie.

Czym jest prześladowanie chrześcijan?

Prześladowanie chrześcijan jest zjawiskiem, które na przestrzeni wieków występuje z różnym nasileniem na wszystkich kontynentach. Już początki chrześcijaństwa naznaczone były cierpieniem, a wyznawcy Chrystusa byli prześladowani zarówno przez Żydów, jak i przez władze Imperium rzymskiego. Ginęli przybijani do krzyża, płonęli na stosach, byli rozszarpywani przez lwy. W kolejnych wiekach celem prześladowań stali się misjonarze i nowo nawróceni wyznawcy chrześcijaństwa.

Współczesne sposoby prześladowań przybierają różne formy, od ośmieszania, marginalizacji i usuwania z przestrzeni publicznej, aż do odbierania życia. Działania mające na celu spowodowanie utraty pracy, środków na utrzymanie, ograniczanie szans na dostanie się do szkoły, zdobycie wykształcenia, zmuszanie do opuszczenia miejsca zamieszkania, to według or-

ganizacji Open Doors jedne z częstszych metod prześladowań chrześcijan we współczesnym świecie. Wiernym utrudnia się rejestracje kościołów i budowanie świątyń, a także uniemożliwia się spotkanie na wspólnych modlitwach w prywatnych domach. Mimo, że działania te są zakazane przez międzynarodowe konwencje i deklaracje, według ostatniego raportu Open Doors z 2020 roku, prześladowania nie maleją, a przybierają na sile.

Organizacja Open Doors zaobserwowała także, że w ostatnich latach sprawcami prześladowań coraz częściej są osoby z najbliższego otoczenia ofiar. *„Zjawisko to też nazywamy prześladowaniem, ponieważ dla ofiar nie ma znaczenia, czy cierpieniem obarcza ich państwo czy sąsiedzi. Niestety, w przypadkach prześladowań państwo rzadko interweniuje - często chrześcijanie nękanani przez okoliczną społeczność*

¹¹ Open Doors, Światowy Indeks Prześladowań, podsumowanie na rok 2020, Pomoc Kościołowi w Potrzebie, Raport dotyczący chrześcijan prześladowanych za wiarę w latach 2017 - 2019

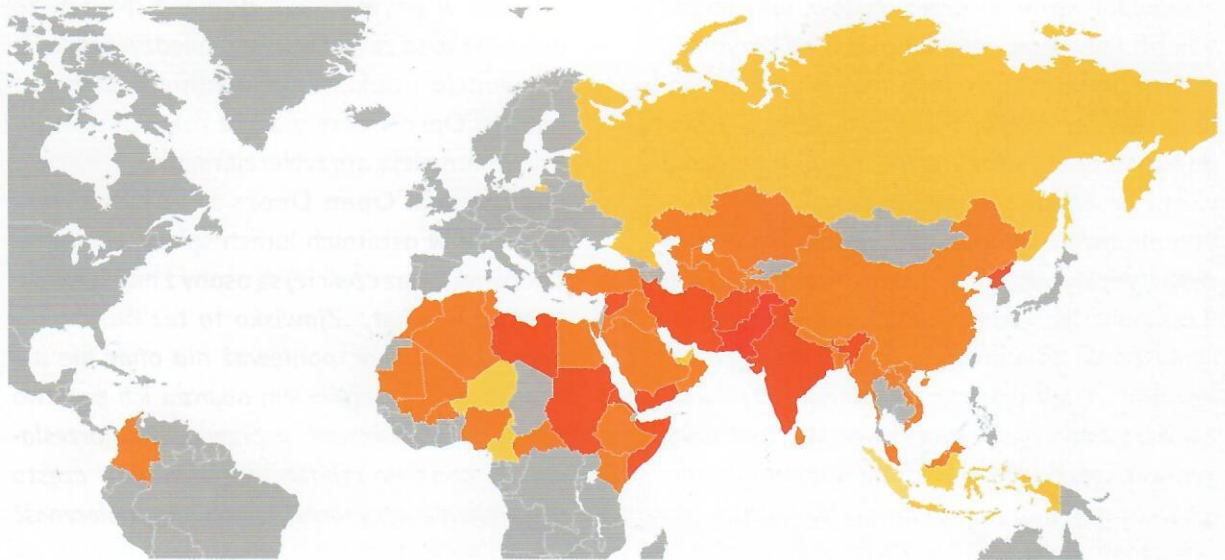
nie otrzymują pomocy ze strony policji czy wojska, nie wszczyna się dochodzeń, a ciemężyciele nie ponoszą żadnej kary za swe czyny. Chrześcijanie cierpią w wielu krajach nie tylko z powodu braku wolności religijnej. Są oni pozbawiani wielu innych praw, takich jak: prawo do ochrony przed arbitralnym zatrzymaniem, prawo do sprawiedliwego

procesu, prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości, równości przed sądem, prawo do niestosowania tortur, prawo do posiadania rodziny. Krótko mówiąc, pozbawia się ich podstawowych praw przysługujących im nie tylko jako mniejszościom religijnym, ale i jako obywatelom i zwyczajnym ludziom” – podaje Open Doors.

Mapa prześladowań chrześcijan

Rejonami najmniej przyjaznymi do życia dla wyznawców religii chrześcijańskiej są przede wszystkim południowa Azja (pas Afganistan –

Pakistan – Indie), północno-wschodnia i północno-zachodnia część Afryki, a także półwysep Arabski.

Skala represji 1 100

Światowy Indeks Prześladowań Open Doors jest jedynym na świecie, przeprowadzanym co roku systematycznym badaniem wolności religijnej chrześcijan. Jego celem jest jak najdokładniejsze ujęcie ich konkretnej sytuacji i zidentyfikowanie przyczyn oraz tła światowych prześladowań chrześcijan. Pierwszy ranking obejmujący 50 krajów z najcięższymi prześladowaniami chrześcijan, sporządzony został w 1993 roku. W raporcie z 2020 roku, który obejmował badania przeprowadzone od 1 listopada 2018 do 31 października 2019 roku, na liście umieszczonych jest 50 państw, podzielonych na 3 kategorie – skrajnie wysokiego prześladowania, bardzo wysokiego i wysokiego.

To niechlubne zestawienie 19 rok z rządu otwiera Korea Północna. W tym skrajnie odizolowanym kraju władza sprawowana jest w sposób totalitarny, w zgodzie z obowiązującą doktryną dżucze, wprowadzoną ponad 70 lat temu przez Kim Ir Sena. Klan Kimów sprawuje władzę absolutną, społeczeństwo nie ma i nie może mieć wolnej woli. Religia postrzegana jest jako największe zagrożenie dla władzy i polityki państwa, dlatego chrześcijanie traktowani są jak wrogowie narodu. Religia chrześcijańska łączona jest bezpośrednio z imperialistycznym zachodem, odwiecznym wrogiem Korei Północnej, dlatego nie

ma miejsca na jej praktykowanie. Według Open Doors w Korei Północnej może mieszkać nawet 300 tysięcy chrześcijan, którzy swoją religię mogą praktykować wyłącznie w ukryciu. „W społeczeństwie koreańskim nie ma miejsca dla chrześcijan, spotkanie się z innymi chrześcijanami w celach religijnych jest prawie niemożliwe, a ci, którzy się odważą na ten krok, muszą to zachować w największej tajemnicy. Kościoły pokazywane odwiedzającym Pjongjang służą celom propagandowym”. – czytamy w raporcie Open Doors.

Amerykański Departament Stanu szacuje, że w Korei Północnej, między 80 a 120 tysięcy osób (z czego od 50 do 70 tysięcy chrześcijan) wciąż więzionych jest w tak zwanych obozach re-educacyjnych, głównie z powodów politycznych i religijnych. Według świadków, umieszczeni w obozach chrześcijańscy obywatele koreańscy są torturowani, głodzeni, poniżani, zmuszani do aborcji, gwałceni i zabijani. To obozy stworzone na wzór hitlerowskich i stalinowskich miejsc zagłady. Izolacja Korei Północnej od świata utrudnia pozyskiwanie dokładnych danych statystycznych, dotyczących prześladowań chrześcijan. Większość z nich opiera się na relacjach uciekinierów z obozów i z kraju oraz relacjach misjonarzy.

Tuż za Koreą Północną są: Afganistan, Somalia, Libia, Pakistan, Erytrea, Sudan, Jemen, Iran, Indie

i Syria. Większość tych krajów była albo jest ogarnięta konfliktami zbrojnymi i wojnami domowymi. W Somalii (trzecia na liście ŚIP) skrajny fundamentalizm nie pozwala chrześcijanom na spokojne praktykowanie religii. Nawrócenie się na inną religię jest w tym kraju nielegalne, o czym wyraźnie mówi zapis w konstytucji, który stanowi, że „żadna inna religia poza islamem nie może być głoszona na terenie kraju”. To zamyka usta chrześcijanom, zwłaszcza tym nawróconym z islamu, bowiem konwersja religijna jest postrzegana przez muzułmanów jako zdrada. W kraju dochodzi do ataków terrorystycznych. Najkrwawszy miał miejsce w październiku 2017 roku. Dwie ciężarówki, wypełnione ładunkami wybuchowymi, eksplodowały w Mogadiszu, stolicy Somalii. Śmierć poniosło ponad pół tysiąca osób, a prawie 300 zostało okaleczonych, w tym chrześcijanie.

Syria (11 miejsce na ŚIP), zamykająca grupę krajów skrajnie wysokiego prześladowania jest dramatycznym przykładem zmarginalizowania religii na danym obszarze. Wojna domowa, która nieprzerwanie trwa od 2011 roku zmusiła wiernych do opuszczenia swojego miejsca zamieszkania. Jak wynika z raportu PKWP z 2019 roku, w Syrii w 2011 roku religię chrześcijańską praktykowało 1,5 miliona wiernych. W połowie

2017 roku liczbę chrześcijan oszacowano na niecałe 500 tysięcy. Tylko w Aleppo, przed konfliktem, społeczność chrześcijańska liczyła 180 tysięcy, a w lipcu 2019 roku zmalała do 29 tysięcy. Niegdyś jeden z najważniejszych ośrodków Kościoła na Bliskim Wschodzie, w 8 lat stracił 80% wiernych. Kryzys humanitarny w Syrii spowodował w kraju chrześcijańską emigrację.

Do drugiej kategorii na Światowym Indeksie Prześladowań krajów bardzo wysoko prześladowanych zaliczono 34 państwa. Są to: Nigeria, Arabia Saudyjska, Malediwy, Irak, Egipt, Algieria, Uzbekistan, Mjanma, Laos, Wietnam, Turkmenistan, Chiny, Mauretania, Republika Środkowoafrykańska, Maroko, Katar, Burkina Faso, Mali, Sri Lanka, Tadżykistan, Nepal, Jordania, Tunezja, Kazachstan, Turcja, Brunei, Bangladesz, Etiopia, Malezja, Kolumbia, Oman, Kuwejt, Kenia, Bhutan.

Kolumbia (41 miejsce na ŚIP) to jedyne państwo na liście ŚIP położone w Ameryce Południowej. Kraj zamieszkują głównie katolicy, dlatego nie religia stanowi tutaj problem, ale działania misyjne kościoła, chroniące zwykłych obywateli. Ataki wycelowane w środowisko chrześcijańskie wynikają głównie z szeroko pojętego bezprawia. Stale utrzymujący się wysoki wskaźnik przestępczości pospolitej ma bezpośredni wpływ na

łamanie praw obywateli, większości wyznania chrześcijańskiego. Kolumbia od dziesięcioleci jest pod wpływem działalności karteli narkotykowych, dodatkowo stale zagrożona jest zamachami ze względu na działalność terrorystyczną Armii Wyzwolenia Narodowego. Mieszkańcy Kolumbii, przeciwstawiający się korupcji, demaskujący działania karteli i denuncjujący na policję przestępców, najczęściej stają się celem ich ataków.

W przeciwieństwie do chrześcijańskiej Kolumbii, wyspiarską Sri Lankę (30 miejsce na ŚIP) zamieszkuje głównie buddyści. Chrześcijanie to zaledwie 10% populacji. Jak podaje raport PKWP, w 2017 roku odnotowano na Sri Lance 90 ataków na chrześcijan, a w okresie od stycznia do września 2018 roku – 67. Najtragiczniejsze w skutkach były zamachy na kościoły chrześcijańskie w Niedzielę Palmową w 2019 roku, przeprowadzone przez grupę ekstremistycznych islamistów. W wyniku zamachów wielkanocnych zginęło 250 osób, a ponad 500 zostało rannych. Wraz z chrześcijanami zginęli również muzułmanie, hindusi i buddyści.

Irak (15 miejsce na liście ŚIP), podobnie jak Syria, w wyniku wieloletniego wewnętrznego konfliktu zbrojnego zmniejszył populację chrześcijan o niemal 90%. W 2003 roku w Iraku było 1,5 miliona

wyznawców Chrystusa, a w 2019 roku zaledwie 150 tysięcy i liczba nadal spada. Przykładem prawie całkowitej marginalizacji religii chrześcijańskiej jest Mosul, trzecie co do wielkości miasto w Iraku, w którym na początku 2003 roku żyło około 35 tysięcy chrześcijan, po przejściu miasta przez ISIS w 2014 roku, populacja zmniejszyła się do zaledwie 6 tysięcy. W lipcu 2019 roku, ojciec Amanuel Kloo, jedyny kapłan w Mosulu, powiedział PKWP, że w jego parafii pozostało tylko 40 wiernych. W ciągu 16 lat populacja chrześcijan w Mosulu, mieście za którym stoi 2000 lat historii chrześcijańskiej, zmniejszyła się o 99% i praktycznie nie istnieje.

Trzecia, ostatnia kategoria, to kraje wysokiego prześladowania i są to: Federacja Rosyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Kamerun, Indonezja i Niger.

Listę krajów, w którym życie chrześcijan okupione jest prześladowaniami zamyka Niger (50 na liście ŚIP). Niemal wszyscy mieszkańcy Nigru (ponad 20 mln) są wyznawcami islamu, a tylko 60 tysięcy praktykuje chrześcijaństwo. Będąc w mniejszości, chrześcijanie są obiektem prześladowań ze strony islamskich radykałów. Ostatnia dekada to głównie ataki na Kościół Katolicki, niszczenie mienia, zastraszanie wiernych. Sprawcą większości z nich jest Boko Haram,

zmilitaryzowana muzułmańska organizacja ekstremistyczna, która powstała w Nigerii w 2002 roku. Od początku istnienia ugrupowanie sukcesywnie wychodzi ze zbrodniczą działalnością poza granice swojego kraju i atakuje sąsiadujące państwa, między innymi Niger, Czad czy oddalone Burkina Faso. Domagając się prawa szariatu, swoje ataki kieruje przeciwko innym religiom, między innymi przeciwko chrześcijaństwu.

Nie tylko Boko Haram atakuje w Nigrze chrześcijan. W styczniu 2015 roku, w Niamey – stolicy kraju, odbyły się dwudniowe demonstracje antychrześcijańskie i antyfrancuskie, które pochłonęły 10 ofiar, a ponad 300 chrześcijan trafiło pod ochronę wojska, spłonęło również 45 kościołów. Bezpośrednią przyczyną zamieszek w Nigrze była fala krytyki wobec treści publikowanych we francuskim satyrycznym piśmie Charlie Hebdo, który opublikował karykaturę Mahometa. Zamach na

redakcję pisma w Paryżu, 12 ofiar śmiertelnych i rozgłos wokół wydarzenia, dały muzułmanom z Nigru powód do protestów przeciwko Francji i chrześcijaństwu.

Wyniki badań opublikowanych w międzynarodowych raportach na temat wolności religijnej, m.in. przez: Pomoc Kościołowi w Potrzebie, Open Doors, Amerykańską Komisję ds. Międzynarodowej Wolności Religijnej (USCIRF) wskazują na przyrost prześladowań wobec wyznawców każdej religii na świecie. Jednak wśród wszystkich grup wyznaniowych, to chrześcijanie stanowią obecnie największą grupę religijną, która jest prześladowana. Dr Thomas Heine-Geldern z organizacji Pomoc Kościołowi w Potrzebie określił rok 2019, jako jeden z najkrwawszych dla chrześcijan. Podkreślił, że ekstremistyczny islamizm, nieumiarkowany nacjonalizm i autorytarne ideologie są nadal głównymi czynnikami prześladowania chrześcijan.

Międzynarodowy Dzień Upamiętniający Ofiary Aktów Przemocy ze względu na Religię lub Wyznanie

Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych 28 maja 2019 roku przyjęło rezolucję ustanawiającą 22 sierpnia Międzynarodowym Dniem Upamiętniającym Ofiary Aktów Przemocy ze względu na Religię lub Wyznanie.

Z inicjatywą wyszła Polska, a w opracowaniu tekstu rezolucji współuczestniczyła międzyregionalna grupa państw. W jej skład weszły: Brazylia, Egipt, Irak, Jordania, Kanada, Nigeria, Pakistan oraz Stany Zjednoczone. Ostatecznie

tekst asygnowało – wyrażając pełne poparcie dla zawartych w nim treści i zobowiązań – 88 państw członkowskich ONZ, reprezentujących wszystkie grupy geograficzne oraz różne religie i kultury. Podczas głosowania Zgromadzenie Ogólne jednogłośnie przyjęło rezolucję, co zostało pozytywnie odebrane przez światową opinię publiczną i szereg międzynarodowych organizacji nagłaśniających problem prześladowań oraz przeciwdziałających tego typu działaniom.

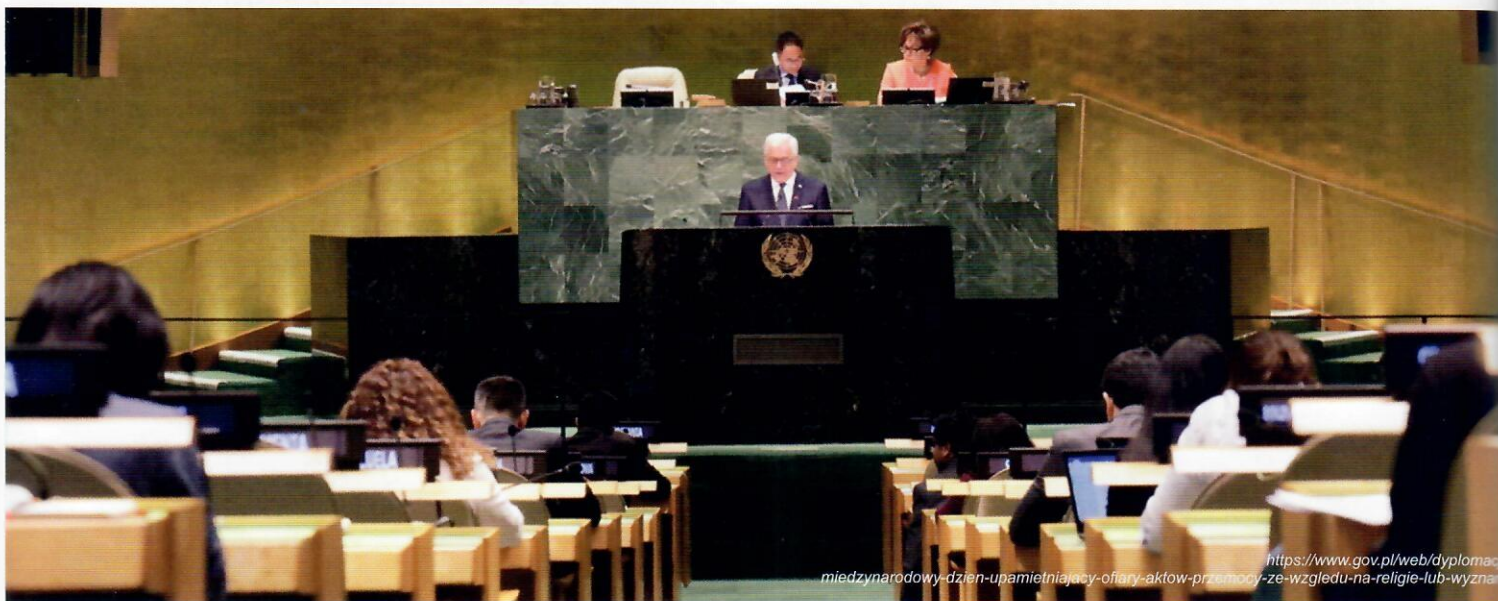

Centrum Ochrony Praw Chrześcijan

Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych
28 maja 2019 roku przyjęło rezolucję ustanawiającą
22 sierpnia

**Międzynarodowym Dniem
Upamiętniającym Ofiary Aktów Przemocy
ze względu na Religię lub Wyznanie.**

Z inicjatywą wyszła Polska.

Centrum Ochrony Praw Chrześcijań

Gdzie zwrócić się o **pomoc** w przypadku doświadczenia dyskryminacji?

Prawo karne

W przypadku popełnienia przestępstwa na tle religijnym można skierować sprawę na drogę postępowania karnego. W tym celu należy złożyć zawiadomienie do policji lub prokuratury. Postępowanie organu ścigania kończy się wniesieniem do sądu aktu oskarżenia, ewentualnie umorzeniem postępowania lub odmową jego wszczęcia.

Za przestępstwa na tle religijnym sąd może orzec karę począwszy od grzywny aż do wieloletniego pozbawienia wolności, w granicach określonych w przepisach prawa.

Kodeks karny wyróżnia następujące przestępstwa na tle religijnym:

- ograniczanie człowieka w przysługujących mu prawach ze względu na jego przynależność wyznaniową albo bezwyznaniowość,
- złośliwe przeszkadzanie w publicznym wykonywaniu aktu religijnego kościoła,
- złośliwe przeszkadzanie w pogrzebie, uroczystościach lub obrzędach żałobnych,
- obrażanie uczuć religijnych innych osób poprzez znieważanie publicznie przedmiotu czci religijnej

lub miejsca przeznaczonego do publicznego wykonywania obrzędów religijnych,

- stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności wyznaniowej, a także narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej lub z powodu jej bezwyznaniowości,
- naruszenie nietykalności cielesnej innej osoby, a także publiczne znieważenie grupy ludności lub osoby z powodu jej przynależności wyznaniowej (a także przynależności narodowej, etnicznej, rasowej albo z powodu jej bezwyznaniowości),
- propagowanie faszyzmu lub innego totalitarnego ustroju państwa lub nawoływanie do nienawiści na tle różnic wyznaniowych, a także narodowościowych, etnicznych, rasowych albo ze względu na bezwyznaniowość,
- zabójstwo w celu wyniszczenia w całości albo w części grupy religijnej,
- stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności wyznaniowej, a także narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej lub z powodu jej bezwyznaniowości.

Prawo cywilne

Dyskryminowany obywatel może dochodzić swoich praw także w postępowaniu cywilnym.

Działania dyskryminacyjne mogą prowadzić do naruszenia dóbr osobistych, do których należą między innymi: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, wizerunek, nietykalność mieszkania, godność człowieka. Do naruszenia godności dochodzi wówczas, gdy inna osoba wyszydza, poniża czy też w inny sposób okazuje pogardę drugiemu człowiekowi lub grupie osób. Każdy, którego dobro osobiste zostało naruszone lub zagrożone, może złożyć pozew do sądu cywilnego i domagać się:

- zaniechania działania zagrażającego dobrom osobistym,
- podjęcia czynności zmierzających do usunięcia skutków naruszenia – np. poprzez złożenie oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, np. opublikowanie takiego oświadczenia w prasie, przeproszenie na piśmie,
- zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę,
- zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny,
- naprawienia szkody, w tym poprzez wypłatę stosownego odszkodowania.

Prawo pracy

Pracownik, który doświadczył dyskryminacji w miejscu pracy, może skierować pozew przeciwko pracodawcy do sądu pracy. Za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu pracownik ma prawo do odszkodowania w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę.

Pracownik może również zwrócić się do Państwowej Inspekcji Pracy ze skargą, stanowiącą

podstawę przeprowadzenia kontroli przez inspektorów pracy. Obowiązuje zakaz ujawniania informacji, że kontrola prowadzona jest ze skargi, co zapewnia anonimowość pracownikowi dokonującemu zgłoszenia. W razie stwierdzenia przez inspektora pracy, że doszło do naruszenia przepisów m.in. dotyczących zakazu dyskryminacji, urzędnik może wydać decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych uchybień.

Rzecznik praw obywatelskich

Przeciwdziałaniem dyskryminacji w kraju zajmuje się ponadto Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO). Zgodnie z art. 80 Konstytucji, każdy ma prawo wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem o pomoc w ochronie swoich wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej, tj. sądy, publiczną służbę zdrowia, szkoły i uczelnie, policję, urząd gminy, itd.

Z wnioskiem o pomoc do Rzecznika może zwrócić się każdy polski obywatel lub cudzoziemiec, jeśli znajduje się pod władzą RP, a także grupa obywateli lub organizacja. Wniosek jest wolny od

opłat i nie wymaga szczególnej formy.

W wyniku zgłoszenia RPO może wystąpić do właściwych instytucji o usunięcie naruszenia i następnie monitorować realizację wydanych zaleceń, zażądać wszczęcia postępowania oraz wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu cywilnym lub administracyjnym, jak również może zażądać wszczęcia postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu. Ponadto, w sprawach między podmiotami prywatnymi może wskazać środki działania przysługujące danej osobie.

Organizacje pozarządowe

O pomoc w przypadku doświadczenia dyskryminacji można też zwrócić się do organizacji pozarządowych, które udzielają bezpłatnych porad prawnych i zapewniają wsparcie w reprezentacji osób doświadczających dyskryminacji przed sądami i organami administracji publicznej.

W ramach powołanego przez Fundację Lux Veritatis Centrum Ochrony Praw Chrześcijan działa biuro pomocy prawnej i specjalistycznej,

którego zadaniem jest:

- udzielanie bezpłatnej pomocy prawnej i porad obywatelskich w sprawach dotyczących zagrożenia wolności sumienia i wyznania polskich obywateli,
- monitorowanie zachowań antychrześcijańskich oraz zajmowanie się ochroną wolności wyznania, religii i sumienia,
- prowadzenie badań na temat prześladowań

chrześcijan w Polsce i na świecie,
- informowanie, edukowanie i upowszechnianie
wiedzy, między innymi za pomocą audycji tele-

wizyjnych, kampanii społecznych, publikacji,
prelekcji, dyskusji i szkoleń.

Prawo międzynarodowe

Jeżeli po skorzystaniu ze wszystkich krajowych
środków odwoławczych zostanie wydany osta-
teczny wyrok sądowy, który jest dla poszko-
dowanego niesatysfakcjonujący, może on wnieść
skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człó-
wieka z siedzibą w Strasburgu - międzynaro-
dowego sądu orzekającego w sprawie skarg

o naruszenie praw i wolności zawartych w Kon-
wencji o Ochronie Praw Człowieka i Podsta-
wowych Wolności oraz jej Protokołach dodatko-
wych albo do Komitetu Praw Człowieka z siedzibą
w Genewie - organu kontrolnego, powołanego na
mocy Międzynarodowego Paktu Praw Obywa-
telskich i Politycznych.

**CENTRUM
OCHRONY
PRAW
CHRZEŚCIJAN**

copch.pl

*Oto Ten przeznaczony jest na upadek i na powstanie wielu w Izraelu,
i na znak, któremu sprzeciwić się będą*

(Łk 2,34)